

Aan de leden van de Vaste commissie voor VWS  
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal  
Per e-mail via: [cie.vws@tweedekamer.nl](mailto:cie.vws@tweedekamer.nl)

Datum  
8 februari 2022  
Contactpersoon  
Jan Visscher  
Ons kenmerk

Bijlage(n)  
Reacties Internetconsultatie  
Telefoon  
06-13203391  
Uw kenmerk

Onderwerp  
Wijziging van diverse wetten in verband met  
zwijgbedingen in jeugdzorg, zorg en ondersteu-  
ning (35771)

Geachte leden van de commissie VWS,

In week 7 staat de behandeling van het wetsvoorstel *Wijziging van diverse wetten in verband met zwijgbedingen in jeugdzorg, zorg en ondersteuning (35771)* op de plenaire agenda. In deze brief roepen wij u op om dit wetsvoorstel niet aan te nemen, omdat het geen toegevoegde waarde heeft en bovendien negatieve effecten kan hebben op kinderen en professionals. Dit lichten wij hieronder toe.

### **Geen toegevoegde waarde**

In de media verschijnen regelmatig berichten van mensen die aangeven dat zij om juridische redenen moeten zwijgen over onrecht dat hun is aangedaan, in de volksmond aangeduid als een "zwijgcontract". Iedereen is het erover eens dat deze zwijgcontracten niet zijn toegestaan. Daarom bestaat er in de jeugdzorg, zorg en ondersteuning wet- en regelgeving waarmee zwijgcontracten kunnen worden aangepakt. Dat is geregeld in het Burgerlijk Wetboek en de *Governancecode Zorg*<sup>1</sup> waar aanbieders zich expliciet aan moeten houden.

Naar aanleiding van een incident in de zorg is er door de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) specifiek onderzoek gedaan naar zwijgcontracten in de zorg. Hieruit is naar voren gekomen dat ongewenste geheimhoudingsbepalingen in de zorg nauwelijks voorkomen. Desalniettemin is er een wetsvoorstel gemaakt tegen zwijgcontracten in de zorg. Al ten tijde van de consultatie hebben wij duidelijk stelling genomen tegen dit wetsvoorstel<sup>2</sup>.

Deze wetgeving heeft wat ons betreft geen toegevoegde waarde. Het gaat hier niet om een groot probleem binnen de jeugdzorg, zorg en ondersteuning, waardoor het te

---

<sup>1</sup> Governancecode Zorg 2022, paragraaf 2.1 t/m 2.3 (zie: <https://www.governancecodezorg.nl/>).

<sup>2</sup> Voor de volledigheid zijn onze reacties op de internetconsultatie bijgevoegd.

beschouwen is als een buitenproportionele reactie op een incident en 'symboolwetgeving'. Dit punt van onze reactie is ook in overeenstemming met het advies dat de Raad van State heeft gegeven op het wetsvoorstel. De Raad van State geeft aan dat gezien de heldere veldnormen en de cultuurverandering in de sectoren, gericht op openheid en transparantie bij incidenten, en de bestaande juridische sanctie-instrumenten, er geen feiten en omstandigheden worden aangedragen die de noodzaak van de voorgestelde wettelijke regeling onderbouwen.

### **Mogelijk negatieve effecten**

Naar onze mening is deze wetgeving niet alleen overbodig maar kan dit wetsvoorstel zelfs schadelijke gevolgen hebben voor kinderen en (jeugd)zorgprofessionals. Dit punt lichten we graag toe door de (juridische) context te verduidelijken. Het gaat namelijk alleen maar over het openbaar maken van informatie, maar er wordt geen oplossing geboden aan kinderen en (jeugd)zorgprofessionals die door dit wetsvoorstel een veel groter risico lopen dat hun gegevens nu waarschijnlijk veel gemakkelijker openbaar worden gemaakt. Dit terwijl het juist bekend is dat het een groot probleem is binnen de jeugdzorg dat informatie over kinderen en jeugdzorgprofessionals wordt gedeeld via o.a. social media. Er mag niet onderschat worden hoeveel impact dit heeft op het privéleven van jeugdzorgprofessionals. Helaas kennen wij genoeg praktijkvoorbeelden.

De zeer brede formulering in het wetsvoorstel geeft de aanleiding tot deze zorg:

*Incident: niet-beoogde of onverwachte gebeurtenis, die betrekking heeft op de kwaliteit van de jeugdhulp of van de uitvoering van een kindbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering, en heeft geleid, had kunnen leiden of zou kunnen leiden tot schade bij de jeugdige of de ouder;*

Vervolgens is de hoofdbepaling in het wetsvoorstel:

*"Elk beding in een door contractpartijen gesloten overeenkomst dat het recht beperkt of ontnemt om informatie over een incident openbaar te maken of aan een derde te verstrekken, is nietig."*

Deze definitie van incident maakt dat er al heel snel kan worden aangenomen dat er sprake is van een incident. Er staat namelijk niet in de tekst door wie de gebeurtenis als "niet beoogd" moet zijn bevonden. Door zo'n ruime omschrijving kan alles wat vanuit de hulpverlening of Gecertificeerde Instelling (GI) wordt gedaan, waar de ouder het niet mee eens is en waarvan de ouder vindt dat dit tot nadeel voor het kind kan leiden, door diezelfde ouder tot incident worden verklaard. Daarnaast kan door de toevoeging van "had kunnen leiden" of "zou kunnen leiden" geredeneerd worden dat vrijwel alle gebeurtenissen kunnen vallen onder de definitie van incident.

Verder is in de hoofdbepaling niet gedefinieerd wat een "door contractpartijen gesloten overeenkomst is". Hierover staat wel in de Memorie van Toelichting opgenomen dat het wetsvoorstel zekerheidshalve betrekking heeft op alle denkbare overeenkomsten. Dit betekent dat een afspraak die schriftelijk wordt vastgelegd al vrij snel als "contract" kan worden aangemerkt.

Deze brede definities in het wetsvoorstel lijken juist een juridische basis te geven om vertrouwelijke informatie openbaar te maken. In dat verband valt te vrezen dat mensen die op enig moment ontevreden zijn over het handelen van een jeugdzorginstantie geen

enkele belemmering meer zien om allerhande informatie - inclusief persoonlijke details – op allerlei manieren openbaar te maken, onder andere door het gebruik van sociale media. Dit kan hoogst schadelijke gevolgen hebben, zowel voor de betrokken kinderen als voor de betrokken professionals.

Daarnaast is, gelet op de brede formulering van het wetsvoorstel, onduidelijk welke afspraken er nog wel gemaakt mogen worden wat betreft het openbaar maken van informatie. Zie hiervoor bijvoorbeeld het rapport van de Nationale ombudsman waar de spelregels voor beeld- en geluidsopnamen zijn neergelegd ('Koffie, Thee, Geluidsopname', rapport van de Nationale Ombudsman aangeboden aan de minister voor Rechtsbescherming op 20 mei 2020; zie: <https://bit.ly/3qYnIWC>). Uit deze spelregels blijkt dat zowel burgers als overheidsinstanties niet zonder toestemming van de andere partij de geluidsopname openbaar mogen maken of aan derden mogen verstrekken (spelregel 6). In dit verband wordt dus een onderlinge afspraak gemaakt tussen de overheid en burger om, zonder toestemming van de andere partij, geen informatie openbaar te maken. Het wetsvoorstel dat nu voorligt is zo verstrekkend dat het een dergelijke afspraak onmogelijk zou maken, omdat in het wetsvoorstel het recht op openbaarmaking nooit mag worden beperkt. Daarmee is het wetsvoorstel dus in tegenspraak met de spelregels van de Nationale Ombudsman!

#### **Tot slot**

Kortom de verwachting is dat de brede formulering in de wettekst in de praktijk tot onduidelijkheid, handelingsverlegenheid en zelfs schade kan leiden. Zeker voor een wet die verder ook niets toevoegt is dit hoogst onwenselijk.

Mocht u een nadere toelichting op prijs stellen, dan zij wij daartoe vanzelfsprekend van harte bereid.

Met vriendelijke groet,  
Namens de Branches Gespecialiseerde Zorg voor Jeugd (BGZJ)



Frank Bluiminck  
directeur Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN)